

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăni Nr. 16.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiun

„Porumbul lui Noe“.

Maghiarii sânt astăzi ca și ziaristiilor lor. Și acești ziaristi sânt de toată curiozitatea.

Iscodesc, din pură fantasmă un întreg potop de revoluție, care stă să înghită un corn de țeară; pun lumea toată în ferbere și în mișcare; aprind satele și orașele, omor mii și mii de oameni nevinovați și fac să se pornească șiroaie de sânge, care cresc din zi în zi până înueacă totul.

Așa își crează ei înșiși un fioros diluviu... — pentru ca se poată avea un porumb, care să le vestească scăderea potopului, mântuirea „barcei lui Noe“ a patriei maghiare și un viitor de aur pentru neamul salvat al lui Árpád.

E într-o adevăr o notă copilărească în procedura politicianilor maghiari, cari cârmesc această țeară și opinia publică a „națiunii“; o notă comună ministrilor, deputaților, ziaristiilor și tuturor celor care diriguiesc politica „ideei de stat“. Las' că e o fantomă și această „idee“! o creație a fantasiei de pești și visători, dela cari e foarte frumos, că au conceput-o, căci face onoare fantasiei lor. Dar' e urit, dela cei-ce cred serios în această creație a fantasiei; e prost dela cei-ce visează și când nu dorm și e copilăresc dela cei-ce vor să iee în serios, ceea-ce e bun numai ca — poveste.

Și astăzi toți, aproape toți Maghiarii cred serios în povestea despre „ideea de stat“. Toți privesc răpiți, extasiați la o fantastică iconă, după care aleargă nebușește să o prindă, întocmai ca și copiii din poezia lui Arany, cari se dădă se găsească capătul curcubeului, ca să se suie pe el în cer.

O Maghiarie mare și puternică, din Carpați în Adriatică, cu o singură națiune, cu o singură limbă, cea a lui Árpád, cu armată națională maghiară, rege maghiar, — eată ce vor Ungurii. Acesta e visul lor, ideea lor, ținta lor. După ea aleargă nebușește, și ei, „idei de stat maghiar“ jertfesc totul. Toate câte se fac pentru „ea“ se fac, și nimic nu se face ce nu ar servi „ei“. Cine aderează la „ea“ e mare patriot și mare om. De ar fi păcătuit ori — cât, multe 'i-se iartă, pentru-că mult a iubit-o pe „ea“. Și dacă nu o iubește, nu 'i-se închină, e criminal, e trădător, cu care nu este iertat nici a vorbi, nici a șede la o masă. Am văzut cazul în procesul judelei Mahr.

Așa sântem considerați noi toți, căți nu ne închinăm acestei fantome, cari nu ne putem închina „ei“, pentru-că, de, ne iubim și noi viețuie, ne place și nouă a trăi, cum ne-a lăsat Dumnezeu, ca Români și numai ca Români.

Atunci s'a gătat! Sântem trădători, irredentiști, agitatori, dinamitarzi, revoluționari. Sântem! Și dacă nu sântem — trebuie să fim. „Muszaji!“

Ne fac ei, Ungurii. Ei descoper atentat cu dinamit, descoper adunări secrete, fie și numai în cafele, ei prind proclamațiuni, cari inundează țeara în mii și mii de exemplare, ațitând revoluție cu foc și cu sânge. Ei ved tineri revoluționari, trimiși cu misiuni dela București, cum umblă din sat în sat, din oraș în oraș, cum șopotesc în taină cu unii, cu alții, cum se adună în miez de noapte prin locuri ascunse subterane, și cum la o palidă lumină jură mulțimea tiranizată să-și scuture jugul impus de dușmani...

Ei, copii-politici, se joacă cu focul și se delectează — în icona de fieroase ce singuri își fac.

Intocmai aceeași impresiune de copilăroși fac și cu aprecierea scrisorii dlui Urechia.

Îl acuză de lucruri grozave, și după-ce-l-o spune, că nici prin minte nu 'i-a trecut așa ceva, că nu intră în vederile sale atari lucruri, că din contră vrea să vadă cât mai curând nu revoluție între Maghiari și Români, ci o bună înțelegere — lucru pe care toți îl dorim — ei trăsă earăși ca niște copii desmierdați și neastîmpărați și din sâlbatecul revolu-

ționar, de mai nainte, care pune țeara în flăcări și valuri de sânge, ne fac un nevinovat porumb, care vestește încetarea diluviului, și stabilirea definitivă a barcei „ideei de stat maghiar“ pe culmea Carpaților.

Desmintirea serioasă a omului nevinovat bănuț de crime, lor el e mare eveniment politic, sensațional. Fiindcă dl V. A. Urechia nu a avut de gând să facă revoluție, lor li-se pare că acum e chiar aderent al politicii lui Jeszenszky, care vrea să ne exterminaze, și — nu se sfieșe a cere, ca România, bărbații politici serioși din București, să ne îndemne — chipu urmărind ideile dlui V. A. Urechia! — să ne maghiarisăm, ca să „consolidăm“ astfel Ungaria și națiunea maghiară!

E o insultă obraznică această tălcuire a scrisorii distinsului Român, și o insinuare incalificabilă la adresa României întregi, care avem convingerea, că nu va rămâne fără răspunsul meritat.

Dar', vorba lui Bolintineanu: „Știți voi ce sânt Maghiarii? — Copii îmbetrâniți!“

Copii sburdalnici, copii ai norocului orb, copii favorizați ai actualității, dar' copii!

Sibiu, 12 Februarie a.

Raliere. După-ce o raliere încercată între gruparea aurelianistă și majoritatea partidului liberal-național din România nu a succedat, s'a făcut o raliere între aurelianisti și flaviști. Despre aceasta aștează următorul comunicat, ce-l găsim în fruntea „Drapelului“:

Concentrarea tuturor forțelor liberale în scop de a realiza programul partidului și a-i păstra neatins prestigiul și bunul său renume, au călăuzit în tot timpul acțiunea noastră politică.

Pentru triumful acestor idei am sacrificat orice alte considerațiuni.

Astăzi sântem fericiți a anunța, ca liberalii adunați în jurul „Dreptății“ și al „Drapelului“ și-au dat frățește mâna pentru a urmări, cu puteri unite, scopul care-i însușește pe toți.

Revisuirea legii de presă ajunge la ordinea zilei. Atât în dietă, cât și în municipii accentuează mulți, că față ca agitațiile socialiste nu rămâne altceva de făcut, decât să restrângă libertatea presei. Astfel a vorbit în senatul orașului Budapesta baronul Pronay Dezső.

Austria și Germania. „Reichswehr“ dela 9 Februarie publică un articol de răză violență contra Germaniei. Ziarul vienez zice, că ar fi timpul să se pună odată capăt veleităților Germaniei de a reduce Austria la rolul unei dependențe a Prusiei, și face imputări contelui Szögyény-Marich, ministrul Austro-Ungariei la Berlin, că nu-și face datoria. Se zice, că din această pricină poziția lui Szögyény ar fi sugudată.

Ear' s'a amiaut... Cetitorii noștri știu, c.e. Eată raportul din ședința de Joi a camerei, care ne arată cum s'a petrecut 'ucrul: „D. I. Grădișteanu zice că dezvoltarea interpelărei sale a fost fixată pe astăzi. Totuși d-sa vede, cu mirare, că ea nu a fost pusă la ordinea zilei.

Cere explicațiuni biuroului. D. D. Giani, președintele camerei, răspunde, că de oare-ce se adă în discuție proiectul de lege al instrucțiunii, desvoltarea interpelărei sale nu poate avea loc astăzi.

D. D. Sturdza, președintele consiliului, spune că e gata să răspundă la interpelare. Totuși, e de părere ca să se amâne interpelarea, până după terminarea discuției generale asupra legii instrucțiunii.

D. I. Grădișteanu consimte la fixarea unei alte zile pentru dezvoltarea interpelărei sale“.

Dinamit și agitatori.

(Urmare și fine).

Oszlányi, procuror în Caransebeș.

Martorului 'i-a ajuns la cunoștință atentatul de dinamit, întâmplat în Octomvrie 1894, când primpretorul Szabó a cerut o întreviere energetică și a propus, că cu privire la dispoziția locuitorilor va fi bine a nu încredința afacerea judecătorei cercuale din Bozoviciu.

— A avut rezultat cercetarea judelei de investigație exmis mai târziu?

— Intru atâtea, că s'a aflat dinamit în casa unuia dintre cei bănuți. Acela a și fost arestat, dar' mai târziu a trebuit să fie eliberat.

— Sânt în Bozoviciu și împrejurime așa numiți agitatori români?

— Nu e astfel de om.

— Consideri d-ta de un astfel de om pe judele Mahr, încât să-și fie permis cuiva a-l blama înaintea țerei întregi.

— Nu e astfel de om.

Juratul Hortoványi (cătră Mahr): E adevărat că d-ta știi mai bine nemțește?

— Da.

— Ce ești d-ta de naștere?

— Sânt născut în Oravița din părinți maghiari; parinții m'au dat la școală nemțească.

Juratul Balassa: Cine a fost arestat în chestia atentatului de dinamit?

— Fratele preotului Bogoeviciu.

— E adevărat, că în seara când a fost arestat respectivul, dl Mahr a cinat împreună cu fratele deținutului.

— 'I-am văzut după prânz împreună.

Dr. Stein József.

A lucrat în afacerea atentatului, ca jude instructor când la raportul primpretorului Szabó, afacerea s'a transpus în centru. La recercarea procurorului a fost el încredințat cu cercetarea.

Președintele: A fost în adevăr neglijată afacerea?

— Negreșit, că a fost bătător la ochi, că nu s'a făcut perchiștie domiciliară. Eu am făcut perchiștie și aflând dinamit am arestat pe un om, dar' mai târziu 'l-am eliberat.

— Sânt în Bozoviciu agitatori români?

— Nu știu dacă sânt, dar' primpretorul Szabó a numit pe cățiva.

— Văzut-ai pe vr'unul din acestia cu judele cercual Mahr?

— Pe unul cu numele Mișetice, care după-cum spune Szabó, ar fi agitator român.

Un martor român.

Iuliu Novac, adv. în Bozoviciu fașionează, că a convenit adese-ori cu Mahr în casină.

Președintele: D-ta de ce naționalitate ești?

— Sânt Român.

— În luna lui Noemvrie s'a trimis părintelui Lucaci o depeșă din Bozoviciu; știi d-ta cine a trimis această depeșă?

— Dacă îmi aduc bine aminte dl Stancoi-lovici, președintele partidului liberal (!? Red. „Trib.“) de acolo.

— Sânt în comună oameni, recunoscuți ca agitatori români, ultraști?

— Locuiesc de treisprezece ani în Bozoviciu, și pot afirma cu siguranță, că nu sânt astfel de elemente.

— Dar' de aceia sânt, cari persecută pe goviniștii maghiari?

— La alegerile comitatense se persecută numai persoana și nu naționalitatea.

— Ce fel de zăre sânt în casină și în ce limbă se face conversația?

— Un ziar maghiar, două nemțești și trei române, ear' conversația se face în toate trei limbile.

Procurorul: De când sânt în comună două casine?

— Mai înainte a fost numai o casină germană-română, mai târziu s'a înființat și una maghiară la inițiativa mai multor amplotați.

Eötvös, apărătorul lui Mahr: Cine a fost președintele casinei maghiare în 1896?

— Primpretorul Szabó.

— Dar' al celei românești?

— Sânt eu.

Pichler: Ai d-ta cunoștință despre aceea, că în Oravița a fost explozie de dinamit?

— Am.

— Dar' despre aceea, că înainte de explozie a fost alegere de jude?

— Nu-mi aduc aminte.

— Aceasta e curios, de oare-ce se răspândise vestea, că Români amenințau, că de nu va fi judele român, îl aruncă în aer pe notarul.

— Eu n'am auzit aceasta.

„Cherchez la femme“.

Pusics Károly, notar publ. reg. în Caransebeș, cunoaște de 10 ani pe Mahr, dar' n'are cunoștință ca să se fi plâns cineva contra lui.

Președintele: Se zice, că ar fi accesibil într-o privință.

— Nu știu.

— Sânt pe acolo elemente, cari fac mișcări? (Înțelege: naționaliști. R. „Trib.“).

— Ar pute face, dar' ei observă ținută pasivă, conform îndrumărilor dela centru. Au ținut, ce e drept, adunări, consfățuiri, de pildă când cu casul Lucaci, dar' și acestea dela centru au fost îndreptate.

— Stă dl Mahr în legătură cu centrul?

— Nu aș pute zice.

— D'apoi că pretorul cercual o susține în raportul seu oficial?

— Bine, dar' ei sânt în dușmănie. Szabó voia să fie domn mai mare decât Mahr.

— Aceasta e cauza?

— Ba, dacă am reprimi, aș pute să zic că o femeie e în afacere.

Cum subscriu funcționarii?

Urmează martorul Pavel Popovics, notar, (Român? R. „Trib.“) în Dalboșet.

Președintele: Drept e că Mahr s'a aliat cu agitatori români, și că chiar însuși agitează?

— El nu agitează, dar' adesea vine în coatingere, în casină, cu agitatorii români.

— Dar', sânt acolo „agitatori români“?

— Vre-o trei-patru.

— Drept, că Mahr a agitat contra lui Petrovics?

— Asta nu o știu.

— Treizeci și doi de funcționari au făcut arătare la dl ministru-president, în care 'l-au acuzat pe Mahr de agitație.

— Da, și eu am subscris-o, dar' mărturisesc sincer, că nici n'am cetit-o.

— Asta a fost mare ușurătate față cu Mahr, pentru-că putea să-și aducă amovarea. Știi cel puțin ce cuprindea actul?

— Ba! Numai mai târziu am auzit, că era îndreptat contra lui Mahr.

— Cine a zis să subscii acusa?

— Primpretorul Szabó.

Solgăbirul.

Urmează autorul campaniei contra lui Mahr, solgăbirul din Bozoviciu, Szabó Gustáv, care și el e suspendat din slujbă.

— Cunoști pe Mahr?

— Am onorul (ilaritate).

— Din ce cauză n'ai putut rămâne în bune relațiuni cu Mahr?

— Sânt în bune relațiuni cu el, ca om; nu-î sânt dușman, dar' el îmi e dușman; în ce privește însă terenul politic, nu! Pe mine m'au trimis în Bozoviciu cu misiunea, ca să fac să înceteze agitațiile naționaliștice pe cari tocmii și dl Mahr le promovează, și despre cari eu, după informațiuni sigure, am raportat dlui comite-suprem.

— În ce consta agitația lui?

— N'am putut suferi, că dl Mahr se urmeze altă politică, decât aceea, care e permisă unui jude de ocol, adică politică patriotică. Sergentul gendarmilor 'mi-a referat adese-ori, că dl Mahr se întrefine în societatea celor mai primejdioși agitatori, în fiecare zi ciasuri întregi conferează cu ei, ba e chiar iscolitorul ideilor.

Eu m'am interesat de lucru, m'am convins de adevărul aserțiunilor și am făcut raport.

— Dar' al celei românești?

— Sânt eu.

Pichler: Ai d-ta cunoștință despre aceea, că în Oravița a fost explozie de dinamit?

— Am.

— Dar' despre aceea, că înainte de explozie a fost alegere de jude?

— Nu-mi aduc aminte.

— Aceasta e curios, de oare-ce se răspândise vestea, că Români amenințau, că de nu va fi judele român, îl aruncă în aer pe notarul.

— Eu n'am auzit aceasta.

Mai ales cu agitatorul Dum. Bogoeviciu sta în relațiuni foarte bune, cu toate-că după vorba din popor, acesta ar fi autorul atentatului de dinamit. Era tuturor bătător la ochi; și când eu însumi am întrebat pe subjelele Komáromi, de ce nu pornesc cercetare contra lui Bogoeviciu, si el 'mi-a declarat, că Mahr e în foarte bună relație cu Bogoeviciu. Atunci eu 'mi-am ținut de datorie să mă adresez la tribunal. Am făcut-o aceasta după-ce m'am convins, că Mahr nici 42 de zile după comiterea faptului nu a pornit cercetare. Tribunalul a exmis un jude instructor, Stein, care a și găsit dinamită, la unul dintre Bogoeviciști, pe care 'l-a și deținut. Cum s'a sfârșit procesul nu știu.

Preș.: Făcut-a Bogoeviciu agitațiuni?

— Despre aceea nu știu imediat, dar' e fapt că ori de câte-ori conveniau agitatorii, Mahr era tot între ei, așa că gendarmii adese-ori 'i-a demascat, și 'l-a prins și pe el cu ei la olaltă.

— D-ta ai făcut în 10 Martie 1896 arătare la comitele contra lui Mahr.

— Da, și pentru asta Mahr m'a acuzat la tribunalul din Caransebeș, pe motiv de calumnie; dar' acusa nu e încă aprobată.

— Când ai ajuns solgăbiru?

— În 1892.

— Atunci Mahr era deja acolo?

— Da, numai cât a agita a început mai târziu.

Procurorul: Die solgăbiru suspendat, pe d-ta te au trimis în cerc, ca să faci ordine; cum e de totuși d-ta ai făcut disordine? (ilaritate).

Preș.: La întrebarea aceasta nu-ți permit să răspunzi.

Acuzatul Mahr.

Președintele provoacă pe Mahr, să se declare față cu spusele lui Szabó.

Mahr: Declar, că tot ce a spus dl Szabó, e minciună și neadevăr.

Preș.: Nu folosi astfel de expresiuni.

— Numai cu aceea mă pot apăra, că nici-odată nu am agitat, și nu am convinit cu agitatori.

— După-cum spuneau gendarmii, pe d-ta te-au și demascat de câteva-ori.

— Aceasta e numai în arătare, dar' nu e fapt.

— De ce a început Szabó campanie contra d-tale?

— N'am idee, pentru-că nici schimb de vorbe n'a fost între noi.

— Poate pentru femeie?

— Nici asta nu o știu probabilă.

— Mă rog, die Szabó, spune-î în față lui Mahr, ce ai de excepționat contra lui?

— Eu îl stimez, ca pe om, dar' nu pot suferi să fraternizeze cu cei mai mari dușmani ai patriei.

Mahr: Nu știu pe cine înțelegi sub aceasta?

Szabó: Pe aceia cari au trimis telegramă la Lucaci.

Președintele: E fapt?

— Eu n'am fraternizat ci numai am conversat cu ei.

— Și după telegramă ai șezut cu ei la o masă?

— Da! (Sărprindere penibilă).

Președintele suspendează pertractarea pe 1 oară.

Noaptea.

Pe la 11 din noapte președintele redeschide ședința și anunță, că Iakabffy, comitele, vrea să fașioneze de nou, că a uitat ceva.

Iakabffy: Știe că după-ce Szabó s'a depărtat din Bozoviciu 'l-au fost provocat pe Mahr să se reîntoarcă în casina națională maghiară. El a răspuns, că numai așa se reîntoarce, dacă vor șterge din numele casinei cuvântul „nemzeti“ (național). — În public se face mișcare.

„Această declarație, am ținut să o fac ulterior, on. tribunal, și mulțumesc că 'mi-ați dat prilej; 'mi-am liniștit conștiința“.

Mahr, se zice că la aceasta n'ar fi fost în stare să răspundă suficient.

Juratul Hortoványi întreabă dacă mai e Mahr și acum jude în funcțiune?

Președintele răspunde: da!

Sentența.

După pledoarele din ambele părți, acuzatul Pichler, care se pare a fi înșuși acuzatorul își exprimă regretul, că Mahr a tăcut în decursul pertractărei, deși ar fi avut prilej să declare, că el nu agită contra ideii de stat maghiar, ci e patriot adevărat și credincios.

Era după miezul nopții când juriul și-a anunțat verdictul unanim pentru nevinovăția lui Pichler.

Tribunalul l-a absolvit, și a condamnat erarii la 315 florini spese de proces.

DI V. A. Urechia

și
„Pesti Hirlop”.

Desmintirea, ce dl. V. A. Urechia, a trimis-o ziarului *P. Hirlop* a dat acestuia prilej să facă unele declarațiuni politice, cari prevedem, că vor provoca o polemică mai lungă. Punem deci în curent pe cetitori cu aceasta afacere.

Scrisoarea dlui Urechia.

Eată scrisoarea adresată de dl. V. A. Urechia, jurnalului ungurec *Pesti Hirlop*, în 6 Februarie.

Domnule Redactor!

Jurnalul d-voastre a reproduș fără a desminti o informațiune vizându-mă într-un mod cel puțin necuviincios. Vă rog, deci, să-mi permiteți de a releva aici ceea-ce este fals și rău voritor în acea informațiune.

Nici-odată, dar nici-odată Urechia n'a trimis nici un student în Ungaria, ca să fomenteze acolo o revoluțiune. Om de ordine și de guvern, n'a putut intra în capul meu asemenea stupiditate. Da, am sperat mereu, că guvernul d-voastre va ajunge a se convinge că au greșit calea în chestiunea naționalităților din Ungaria. De sigur nu mi-am ascuns nici-odată opiniunea aceasta.

Colegii mei unguri din uniunea interparlamentară o știu prea bine. Dar de aici până a recurge la practicile anarhiste, ce mi-le înprumut jurnalul d-voastre, este largă margine! Voi aduce că starea rea a sănătății mele (lucru cunoscut până și dlui Pázmány) m'a ținut afară din luptă tot anul trecut. În ziua când voi pute să-mi reiau ocupațiunile, n'o să fiu călător, cum n'am fost, de sentimente ostile națiunii ungare. Am spus-o și o repet: după părerea mea existența țării d-voastre și cea a României, într-un viitor apropiat, ne cer la toți o înțelegere perfectă și sinceră, o amicie în-cercată.

De-apurarea am dorit asemenea stare de lucruri, ori-ce au spus despre mine calumniatorii mei. Și fiindcă așa ved lucrurile, de aceea din fundul inimei totdeauna am rugat pe Dumnezeu să inspire guvernului d-v. dela Budapesta, mai bune sentimente în privința conaționalilor mei, supuși fideli ai M. S. Regelui Ungariei, compatrioții d-voastre atât de nenorociți.

Deci: Urechia n'a trimis emisari, ca să fomenteze o revoluțiune în contra Ungariei. „Cui prodest” această calumnie?

Urechia se angajează, dle Redactor, să se înscrie ca membru al *Cultur - Egyesület* d-v. dacă într-un mod onest și cu documente autentice vor pute proba, corespondentul și guvernul d-v., că el, Urechia, a trimis cândva în Ungaria, nu cinci, dar un singur student măcar, cu scopul stupid de a revoluționa Ungaria!

Siliți-vă, dle Redactor, de a pune mai multă apă în vinul corespondenților d-v. din Transilvania, dacă, ca și mine, nutriți convingerea, că ambele noastre națiuni trebuie să se sprijine mutualmente în viitorul, care vai! este mai apropiat decât se crede, a exploziunilor din Orient.

Primiți dle Redactor etc.

V. A. Urechia.

Răspunsul lui „P. Hirlop”.

Ziarul maghiar publică în nrul dela 9 Februarie această scrisoare, și aflându-o „surprinzător de conciliantă” se ocupă cu ea în prim-articol.

Eată în resumat fidel cuprinsul acestui articol:

Scrisoarea lui Urechia e o surprindere, la care nu ne-am așteptat. „Irredentismul” Românilor din Ungaria ne-a subminat. Pe studenții din Budapesta și-a organizat la acțiune, în părțile ardeleni a năpădit țara și a început a împrăștia proclamațiuni revoluționare.”

Fiindcă mișcarea era nutrită, cu bani și tipărituri, din București, îndată ne-am gândit la Urechia, vechiul dușman al neamului maghiar. El protestează. Mai mult. Șeful mișcării anti-maghiare de odinoară spune mai mult. El găsește prilej de a face o declarație

politică amicală, care e o adevărată senzație! Zice, că dacă se va însănătoși nu va fi condus de ură contra națiunii maghiare în acțiune. El dorește sincer buna înțelegere între Români și Maghiari, și nu cere decât mai multă bunăvoință din partea guvernului față cu Românii din Ungaria. El primește punctul nostru de vedere. Stă cu totul pe o basă cu politica maghiară dominantă când declară, că cele două țări trebuie să se sprijinească împrumutat în fața mării „debăcle” din Orient.

Sîntem părăsiți!

Scrisoarea lui Urechia — continuă „P. H.” — e un eveniment. Sinceritatea ei pune înălță lumină acțiunea ascunsă a Valahilor. El e cea mai mare autoritate în societatea patriei sale. Trebuie să presupunem că toți bărbații politici ponderoși ai României gândesc, ca și el. „Atunci” sfortarea Valahilor din Ungaria e într-o adevărată opera unor aventurieri mărunti, goi, fără greutate. Lucaci, Rațiu, Coroiann, pribegitul Popoviciu și ceilalți nu au adevărat razim în București. Poate că Liga le dă bani de cheltuieli, poate că amicii lor ușuratici îi îmbărbătează, dar forța societății române, nu mai e ea ei, nici măcar în parte. Încercările acestor domni e comedie slabă și bine a făcut guvernul că i-a împrăștiat cu câțiva detectivi și nu a scos sabia legii contra lor.

„Eată schimbarea, ce am signalat ca inevitabilă în politica națională a României, și pe care de curând am caracterizat-o zicînd, că nu poate mult vor saluta cu alai în București pe studenții maghiari, ori pe recruții unguri.”

Acestea nu-s frase ori dorințe platone — zice „P. H.” — Interesul politic avisează pe cele două națiuni una la alta. Căldura la Pesta a Regelui Carol n'a fost voiaj de plăcere. Eată rezultatul: irredenta nu poate arăta succese nici în România, nici în Ardeal. Din contră a sosit timpul când Urechia nu-și teme popularitatea proclamînd pe față alianța.

„La debăcle”.

Cutropirea din Orient — continuă „P. H.” — poate să fie mai curînd, cum crede Urechia, ori mai târziu cum credem noi, asta nu alterează cursul istoriei. Situația României în fața ei, e ea și a Ungariei.

Viitorul Ungariei (? Red. „Trib.”) și a națiunii maghiare atîrnă dela aceea, că și-va să se razime pe dualism? Al României dela aceea, că oare „poate să se razime sincer pe noi?”

„Sfera de interese a apusului nu se mărginește cu Carpații Ardealului, ci în Dobrogea și la hotarul Basarabiei; calea mării „debăcle” trece peste trupul statului român.”

În ce constă recunoașterea interesului comun, dacă nu în aceea, că „se nu strică unul altuia, să ne crucim țara și unitatea, ba să ni-o întărim? Azi mai mult ca ori-și-cînd.”

„Nelineștea internă a Austriei a făcut din Ungaria și națiunea maghiară punctul de razim al marilor puteri politice”. Dacă România e silită să se „razime”, nu poate slăbi națiunea maghiară fără a-și primejdi propriul seu viitor.

„Pe lângă un puternic patriotism — zice „P. H.” — și în România poate pătrunde ideea, că năsuințele de unificare ale statului maghiar trebuiesc sprijinite și din București, după-cum și unirea și emanciparea României s'au făcut sub scutul monarhiei habsburgice.”

Prospecte ungurești.

Dacă e vorba de reciprocitate — continuă „P. H.” — apoi quod iustum în România, est aequum în Ungaria.

Dacă România ține să introducă limba română în Dobrogea și închide școalele maghiare, Urechia nu poate vorbi de „nenorocirea” Românilor din Ungaria. „Ceea-ce li-e de lipsă lor ca să se considere, trebuie să ni-o conceedă și nouă, Maghiarilor.”

Trebuie să abdică de ori-ce înțelire în Ardeal.

„Numai spre binele Românilor din Ardeal va fi, dacă patriotismul român e în stare să convingă națiunea maghiară și sincer și cinstit își retrage mîna dela ori-ce sprijinire a tradărei de patrie prin conspirații. Cu totul alta e situația, în care trăiește „la patria sa” un neam neconștient sub acuză și cu totul alta aceea, în care ne asigură, că într-adevăr e o credincioasă și nedîntită parte constitutivă a națiunii chiar dacă limba li e alta.

S'ar pute cita pilda Șvabilor din Ungaria, cari azi, cu toată limba lor străină, sînt cei mai bogăți cetățeni ai Ungariei.

Aceasta una mai trebuie să o priceapă la București, și atunci cea mare exigență politică, pe al cărei temeiu ne-am întălnit în chip atât de îmbucurător cu Urechia, ar ave

putere de dojană. Și un temei sigur va avea viitorul ambelor țări, pe care stînd pot da piept și celor mai mari furtuni ce se pot imagina. Sau ceea-ce ar valora și mai mult: aceste furtuni amenințătoare le pot preveni cu puterea lor impunătoare.

Cele două țări au azi puterea unei populații de 24—25 milioane, și dacă consolidarea e sîvîrșită, acest număr de populație și singur impune spre „Orient”. Dar nu impune atunci, dacă pe una sau pe alta o slăbește infidelitatea interioară.

Azi nu putem însă aștepta, ca în București fiecare să dea dreptate lui Urechia; cu atât mai puțin să recunoască că de cât corectitatea punctului de vedere maghiar: dar scrisoarea lui Urechia e totuși pentru noi porumbul lui Noe, care ne anunță, că apele scad rapid.”

Procesul Zola.

Ședința III. (9 Februarie n.) a fost pentru proces de cea mai mare senzație, prin fasiunile generalilor Boisdeffre și Mercier, cari cu toată hotărîrea au spus, că Dreyfus e vinovat. Aceste fasiuni au fost zdrobitoare pentru Zola și pentru întreg sindicatul jidovesc.

Pertractarea se începe tot pe la 12 ore a. m. și earăși cu o ceartă vioă entă între președinte și apărătorul *Labori*, care stăruie de nou să i-se dea voie a pune întrebări în chestia Dreyfus, — ceea-ce președintele deneagă categoric.

Primul martor e generalul Boisdeffre, care s'a prezentat în uniformă. E șeful statului-major; are o vîrstă de 58 ani.

La punerea jurămîntului, Boisdeffre face rezerva, că va fasiona numai într-un-cît nu va fi atacat secretul oficios.

Labori adresează generalului mai multe întrebări despre procesul Dreyfus, dar generalul nu răspunde. Venind vorba de colonelul Picquart, generalul își exprimă toată reprobarea față de el, pentru-că a publicat în *Aurore* scrisorile ce i-a trimis generalul Gonse. Totodată spune, că Picquart e în cercetare sub motive foarte serioase, cari se desbat cu ușile închiate.

După acestea, cu voce înaltă, declară Boisdeffre:

Vina căpitanului Dreyfus totdeauna a fost sigură înaintea mea.

O senzație enormă se produce în sală la această declarație zdrobitoare. Publicul aplaudă cu frenesie.

Ne mai avînd ce fasiona, Boisdeffre se retrage între ovaii entusiaste.

Urmează fasiunea generalului Gonse, care încă face rezervele secretului oficios. *Labori* insistă însă mereu asupra chestiei Dreyfus. În urmare, un șgomot uriaș se produce în sală. Președintele dispune scoaterea publicului afară. În sală rămîn numai ziaristii și advocații. Ședința se suspendă.

Redeschizîndu-se, generalul Gonse își exprimă indignarea, că Picquart i-a publicat fără voia lui scrisorile, pe care el i-le-a trimis în bună credință.

Venind la fasionare generalul Mercier, fost ministru de războiu pe vremea osîndirii lui Dreyfus, el încă refuză întrebările seducătoare ale lui *Labori*.

Labori cere privitor la o întrebare cu vîntul de onoare al lui Mercier.

Aceasta se scoală atunci și cu voce ridicată răspunde:

De oare-ce mi-se cere cuvîntul de onoare, îl dau și declar pe cuvîntul meu de onoare, că Dreyfus e trădător, judecat just și legal!

Cu acestea Mercier își termină fasiunea și părăsește sala. Mulțimea îl primește cu ovaii și cu strigăte de „Trăiască armata!”

Cel din urmă e ascultat fostul ministru al justiției *Trarieux*, care asemenea lui Scheurer-Kestner e pentru nevinovăția lui Esterházy, pe cuvînt că acesta e scris borde-reau-ul; ține deci nevinovat pe Dreyfus.

Ședința se închide fără -ca *Trarieux* să termine.

Afară mulțimea n'a mai făcut turburări, ci s'a mulțumit a aclama frenetic pe generalii Boisdeffre, Gonse și Mercier și a flutura pe fostul ministru *Yves Guyot*, aderent al lui Zola.

Efectul declarațiilor ce au făcut generalii Boisdeffre și Mercier a fost atât de covîrșitor, încît chiar și ziarul „Figaro”, până acum amic unei revizuirii a procesului Dreyfus, scrie:

„Dacă vedem, că generalul Boisdeffre, pe care nu numai rangul îl ridică la un piedestal înalt, ci al cărui bun nume străbate departe peste hotarele țării, pe care îl iubesc și în Rusia, pe care și acolo îl stimează poporul și îl prețuiesc cercurile mai înalte, — că acest general își dă cuvîntul; că generalul Gonse se declară eu rezerve și că generalul

Mercier își dă cuvîntul de onoare, că Dreyfus a fost osîndit just și legal: atunci cum am mai pute să ne în doim în nevinovăția lui Dreyfus? Mărturisirea asta a marelui organ parisian, a deprimat mult pe amicii sindicatului Dreyfus.

Ședința IV n'a fost atât de interesantă.

Labori cetește o scrisoare a doamnei Dreyfus, în care aceasta se scusă a nu se pute prezenta și folosește prilejul de a-și mărturisii mulțumirile lui Zola și convingerea despre bunăcredința acestuia.

Trarieux, continuîndu-și fasiunea, spune că pe cînd era ministru nu știa că Dreyfus e nevinovat, acum însă, ca om privat, s'a convins despre aceasta din niște acte ce i-s'au arătat... Președintele îl oprește de a mai vorbi de chestia Dreyfus.

Între cei-ce s'au mai ascultat, de remarcat sînt: colonelul *Paty du Clam*, a cărui fasiune — cu rezerve la secretul oficios — n'a fost atât de importantă, pe cât se aștepta; majorul *Forcinetti* (fost șef al temniței, unde fusese arestat Dreyfus), care crede nevinovat, pe Dreyfus.

Comandanțul suprem al Parisului, generalul Pellieux spune, că mărturisesc tot ce știe opre a se face lumină în cauză. Susține apoi, că toate bănuielile contra lui Esterházy nu s'au putut dovedi; în fine fostul de ministru justiție Thevenet, afirmă, că e încredințat de bunăcredința lui Zola.

Cu acestea ședința se închide.

Afară mulțimea, vre-o 100 mii, a demonstrat earăși contra lui Zola dar fără a se mai întâmpla turburări.

Armata e consignată în casărni.

O știre de senzație din — Hamburg. Zi-lele acestea s'a jucat în teatrul de acolo o piesă intitulată „Căpitanul Dreyfus” și scria în favorul acestuia. Publicul a aplaudat frenetic strigînd „Hoch Zola!”

Un argument mai mult pentru anti-dreyfasiști, că Zola e vîndut — și Nemților!

Cronică politică.

Chestiunea guvernatorului Cretei.

Se anunță din Petersburg, că Tarul în urma împotrivirii Germaniei și a Sultanelui, a renunțat de-a mai susține candidarea prințului George de guvernator al Cretei. Totodată însă a declarat, că Rusia declină dela sine ori-ce răspundere în privința unei întăzări ce ar pute să se producă în soluțiunea chestiunii cretane; că ea nu va permite instalarea silită a vre-unui guvernator sau sporiirea trupelor turcești în insulă și că nu va participa la măsurile coercitive ce s'ar pute lua în mod eventual în contra Cretanilor.

Față de acest comunicat, care are aerul de oficios, se anunță pe cale privată, că renunțarea Rusiei dela susținerea prințului George e simulată și că Rusia va folosi cea dintăiu ocazie favorabilă, de-a forța denumirea prințului George de guvernator.

Deschiderea parlamentului englez.

În 8 Februarie c. s'a deschis parlamentul englez, prin un discurs de tron.

Discursul accentuează relațiunile amicale ale Englierei cu statele străine și menționează încheierea păcii greco-turcești. S'au produs dificultăți asupra câtorva puncte pîntre a sînjunge la autonomia Cretei. Guvernul speră, că aceste dificultăți vor fi învinse în curînd.

Cu Avisinia s'a încheiat un tratat de amicie și de comerț.

În urma înarmărilor celorlalte națiuni, guvernul va prezenta propuneri pentru a sporii efectivul armatei și a îmbunătăți serviciul militar.

Guvernul va lua măsuri pentru a stabili un guvern local în Irlanda.

Precum se vede, cele mai însemnate chestii, ce se anunță în discurs sînt: sporiirea armatei și reforma autonomă în Irlanda.

A produs o surprindere faptul, că despre evenimentele din China, discursul nu face nici o amintire.

O depeșă din Londra anunță, că camera lorzilor a acceptat adresa tronului.

La

Abonament lunar

pentru Februarie st. v.

— cu prețurile din capul foi —

invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”

Chestiuni școlare.

Învățătorii și pomăritul. Vicarul Mar-murșului, dl. Tit Bud, a adresat un circular către toți învățătorii rei, să îmbrățeșeze și să lățească în popor cultivarea pomilor, un bun isvor de câștig. Când spațiul ne va permite, vom publica întreg circularul.

Axaméthy Lajos este numele noului consilier ministerial, care e denumit în locul lui Szatmáry György, ca șef al secțiunii privitoare la școalele populare și inspectorii de școale.

Numai de n'ar fi și domnul Axaméthy așa de șovinist, ca antecesorul seu.

„Din literatura școlară”. Sub acest titlu dl. prof. Dr. D. P. Barcianu publică în ultimul nr. al „Foi Pedagogice” o foarte bună recensiune despre „Castelul din Carpați”, roman de Verne, trad. de V. Onigor. Distinsul profesor seminarial recomandă această carte, ca bună de citit pentru tinerimea, mii ales bibliotecilor școlare și populare.

CRONICĂ

Sibiu, 12 Febr. n. 1898

Din cauza sfințel sîrbătorii de Luni, numărul proximal foli noastre va apăre numai Marți seara.

Neolog. Subscrierii cu inima frîntă de durere aducem la cunoștiința tuturor rudeniilor și cunoscuților încetarea din viață a prea sumpiei noastre, mamă, soră, mătușe și cumnată Veronica Popu, născută Barițiu, vîduva preotesea Amfiochie Popu. După un morb îndelungat în etate de 78 ani împărțită fiind cu sfințele taine ale muribundilor a răposat în 6 Febr. 1898 la 12 ore din zi. Osemintele rîci s'au așezat spre veciăcia odihnă în cîmăntul grăat din Dretea, în 9 Febr. 1898. la 11 ore a. m. Veciăcia amintirea ei Dretea, 7 Febr. 1898. Leon Barițiu, Octavio Barițiu, profesor în pensiuie, ca frați. Ieronim Barițiu, Victor Barițiu, notar. Iustina Barițiu măriată Popescu, Victoria Barițiu măriată Jugs, Aurelia Barițiu măriată Boldea, Marița Barițiu măriată Bontescu, Octavia Barițiu, Romulus, Iuliu, Valeria și Emiliu Leșne, nepoti de frate și fiică, Ieronim, Iuliu, Cornelia Pop măriată Farcășiu, Victoria Pop măriată Leșne, ca fi și fiice. Gavril Farcășiu, notar. Fabia Albini măriată Popu, Ioan Leșne, preot gr.-catolic ca gineri și noră. Cumnat Popu Leon, jude de tribunal.

Convocare. P. T. membri ai „Societății rom. de lectură” din Făget, prin această stat invitați a participa la adunarea generală ordinară, care se va ține Duminecă, în 10 Martie a. c. st. n., d. a. la 3 ore, în localitatea societății, cu următorul program: 1. Deschiderea ședinței. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul casarului și darea absolutului. 4. Alegerea comitetului pe anul viitor. 5. Hotărîrea bugetului. 6. Eventuale propuneri. Dia ședința comitetului ținută la 8 Februarie a. c. st. n. Făget, la 9 Febr. 1898 st. n. Pentru comitet: Sebastian Olariu, președinte. Gregoriu Micula notar.

Inspector general al armatei, în locul defunctului baron Schönfeld, a fost denumit zilele acestea br. Waldstätten, comandant de corp la Timișoara.

Zola — Ungurul... Sub acest titlu curios, „Budapesti Hirlop” aduce drept un specimen al simpatiei Ungurilor față de Zola, — că un Jidov din Oradea-mare, Grünberg Adolf, a cerut să i-se schimbe numele în... Zola Adolf! — Și așa: un Jidov poate fi interpretul simpatiei Ungurilor față de un prieten al Jidovilor!

Președintele republicii americane Guatemala, Barrios, a fost răpus de o mîndă asasină. Preșidenția a luat-o provisoric vicepreședintele Cabrera. În țeară e liniște, — vestește o telegramă.

La Varna, faimosul cerc electoral, a fost ales cu o majoritate de 10 voturi candidatul „liberal” canonicul Rozsival față de candidatul popular, abatele Márkonis. Lupta a fost crăcănenă.

Mare congres — țigănesc. Reuniunea Țigănilor din Belgrad a invitat pe toți Țiganii din Peninsula-Balcenică (Sîrbia veche, Macedonia, Bulgaria, Bosnia și Herțegovina) la o mare întrunire „de ocazie” în hotelul „Boulevard” din Belgrad. Amănuntele acestei sîrbări nu sînt cunoscute încă. Comitetul din Belgrad a invitat și pe „nemesugurii” din Madrid. Se vor prezenta dar și frumoasele gitane, acestei eroine ale poeziei romantice, al căror joc fermecător a ispitit inimile atător „cavalieri”. Mai interesant în lucru e, că o deputație a comitetului țigănesc din Belgrad a invitat și pe renumitul „primas” Rigo Jancsi dimpreună cu serenissima lui soție, fosta priecă Chimay. Nu se poate ști, dacă această „prințără” păreche va urma invităre, pentru a fi ridicată la rangul de „dinastie-vaivodă”.

La moderna parfumerie Meltzer. din loc se află pe lângă prețuri moderate tot felul de săpunuri de toaletă, parfum, pudră, perii de dinți și alte articole de acest fel, toate de cea mai bună calitate, precum se poate vedea din inseratul ce publicăm în nr. de azi, și asupra căruia atragem atenția cetitorilor noștri.

Aviz. Atragem atenția cetitorilor noștri la inseratul atelierului de aurărie și argintărie al d-lui Iuliu Erős, inserat ce se publică zilnic pe pag. 4 a ziarului. În acest atelier de bun nume se pot cumpăra frumoase cadouri.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Din Mehadia.

Corul vocal bisericesc gr.-or. rom. din Mehadia aranjează luni, în 2/14 Februarie a. c., în sala hotelului „Calul Alb” din loc concert împreună cu teatru de diletanți și dans. Prețul de intrare de persoană: 50 cr., de familie constatătoare din 3 persoane 1 fl. 20 cr. Venitul curat este destinat pentru fondul corului. Ofertele benevole sînt a se trimite d-lui președinte Ioan Pepa în Mehadia, și se vor cuita pe cale publicistică. Începutul la 8 ore seara.

Programul: „Motto”, cor mixt. „Dela mine”, cor mixt de x. „Brău Mehadii”, cor mixt de x. „Toaca”, cor mixt de G. Musicescu. Piesa teatrală „Dela Să” de N. Macoviteanu, în 4 acte.

Mai nou.

Revoluțiunea la tribunal.

— Telegramă particulară. —

Alba-Iulia, 12 Febr. n.

Di avocat Rubin Patîța, a intentat proces de presă ziarului „Budapesti Napló” pentru o corespondență, în care i-se înșinuă de a fi găzduit în casă o adunare secretă, și că a împărțit proclamațiuni revoluționare.

Revoluție în Szabolcs!

Forța ce s'a folosit în răsvrățile comune ale comitatului Szabolcs, pentru a potoli spiritele, și-a ajuns tocmai efectul contrar: populația a erupt în adevărată revoluție.

Sute de socialiști din diferite comune au năvălit în Károly, se și eliberare tovarășii arestați. Gendarmii le-au ținut calea, dar mulțimea nu s'a înspăimântat. Ci s'a năpustit asupra-le. O femeie s'a încercat a smulge unui gendarm arma. Gendarmul a strâpuns-o, omorînd-o pe loc.

S'au făcut vre-o 15 arestări. Asta a înverșunat și mai mult mulțimea, care devine tot mai amenințătoare.

S'a pornit cercetare contra capilor răsvrăției, dar juzii nu cutează a merge prin popor numai sub paza gendarmilor, ci sînt însoțiți de soldați.

Mai grav e, că miliția din comitat fraternizează cu răsvrății, fiind și soldați unguri.

În urmare o companie din Ungvár s'a trimis în Kis-Várda, cuibul socialiștilor.

Vor mai sosi și alte trupe, toate străine, nu ungurești.

Lupta națională din Austria.

În dietele Stiriei și Silesiei, Nemții s'au pronunțat prin conclud contra ordinațiunilor de limbă.

O depeșă din Troppau vestește, că Slavi dietei silesiene au părăsit demonstrativ ședința.

La Praga, o conferință a Cehilor-tineri și a marilor proprietari, întruniți în urma convocării prim-ministrului Gautsch, a dezbătut asupra novelor ordinațiuni de limbă, cu cari șefii Nemților ar fi deja învoiați. Cehii-tineri au declarat, că încât ordinațiunile se vor publica așa cum sînt, vor face cea mai acută opoziție. Pe urmă și-au formulat pretensiunile. Gautsch a promis a le lua în considerare, pe cât va pute.

Procesul Zola.

Ședința V.

Paris, 12 Febr. n.

Înainte de-a se începe ședința, o mulțime enormă a demonstrat căsă contra lui Zola, primindu-l cu strigăte de „Jos cu trădătorul!” Colonelului Picquart i-au strigat: „Jos cu pungașul!”

Primul martor ascultat a fost generalul Pellieux, care și-a continuat fașuinea. S'au produs scene violente.

A urmat apoi Picquart, care a susținut, că Eszterházy e trădătorul,

Tribuna Literară.

Școalele din Blaj.

— Studiu istoric —

de

Prof. Nic. Brânzeu.

Studiul acesta a fost premiat, ca teză de licență, de consiliul universității din București.

Capitolul III.

Școala obștească și gimnasiul.

(Urmare).

Cu durere ne vedem siliți a mărturisi, că mai toate informațiunile și matriculele acestor școale dela deschiderea lor și până după 1800 s'au pierdut. Datele pentru această epocă sînt luate fragmentar din un scriitor ori altul mai vechiu și mai ales din Programa gimnasiului dela 1852/3, scrisă în latinește, și în care se face o scurtă privire asupra trecutului școalelor din Blaj. Ar fi foarte interesant a se pute constata relațiunea ce gimnasiul a avut-o în veacul trecut cu autoritățile școlare superioare, întru-cât aceste școale confesionale românești depindeau de autoritățile statului?

Pentru a pute afla acest lucru, e absolută necesitate a cerceta arhivele și bibliotecile statului. Credem că oameni competenți vor și primi această însărcinare.

Pentru noi ajunge a constata, că numărul de 300 elevi nici-când nu a scăzut în Blaj pe acest timp. Sîntem chiar îndreptățiți a crede, că acest număr a crescut, mai ales după-ce Gregoriu Maior, Episcopul, introduse și ajutorul de pîne și astfel făcu cu puțință și fiilor de țărani a cerceta școalele. Până la 1801 observăm faptul, că cel mai mare contingent de elevi îl dau fiii preoților, apoi cantonilor bisericesti, ai nobililor, țeranilor etc.

Cele 3 clase gimnasiale pe cari le găsim deja la 1773 s'au înmulțit treptat până-ce s'a făcut liceu cu 5 clase, conform sistemului de atunci și în această stare găsim liceul Blajului până la 1831, când se introduse și aici o nouă reformă, despre care se va vorbi la locul seu.

Date statistice despre gimnasiu.

— 1801—1812. —

Directorul de azi al gimnasiului, canonicul Ios. Hossu, a avut buna idee a publica câteva date foarte interesante despre gimnasiul din Blaj pentru anii 1801—1812. În archiva gimnasiului alte date anterioare acestei epoci nu se găsesc. Dela 1812—1832 earăși nu avem nimic precis.

Din programa gimnasiului din 1882 și 1883 extragem următoarele:

În cele 5 clase, despre care avem date, se aflau în:

1802 = 116 elevi, 1803 = 99 elevi, 1804 = 91 elevi, 1805 = 88 elevi, 1806 = 83 elevi, 1807 = 118 elevi, 1808 = 97 elevi, 1809 = 103 elevi, 1810 = 72 elevi, 1811 = 93 elevi; suma 960 elevi.

În acest period, nici un elev nu are vîrsta mai mare de 22 ani. Contingentul cel mai mare de studenți l-au dat: comitatul Alba-Inferioară, Turda și Solnoc. După condițiunea părinților, erau în acești 10 ani: 312 fii de preoți; 123 fii de nobili; 149 fii de cantori; 252 libertini; 50 coloni; 18 opidani; 18 clopotari; 19 orfani; 5 neguțători; 4 morari; 8 ostași.

Cele 5 clase se numiau în următorul chip:

I. Infima classis grammaticae vel Principia.

II. Media classis grammaticae, — Grammatica.

III. Suprema classis grammaticae — Sintaxis.

IV. Infima classis humanitatis — Rhetorica.

V. Suprema classis humanitatis — Poesia.

Notele ce le dădeau profesorii variau după voia fiecăruia, de pildă: Prima classis cum nota eminentiae; Eminens primus. Tot astfel și conduita morală era clasificată cu: exemplares, probissimi, optimi, etc. În această periodă prevalează numărul școlarilor calificați cu: Eminentia.

La fiecare clasă funcționa câte un profesor pentru toate studiile, rar era la 2 clase unul.

Profesorii din această periodă sînt următorii:

Ios. Laslo 1802.

G. Abraham 1802—1804.

Dem. Crișan 1802.

Ioan Simoneti 1803.

Demetriu Pop 1803.

Gavrilă Popovici 1803.

Ciril Pop 1804—1807.

Ioan Ladosi 1804—1807.

Gregoriu Pap 1805.

Ioan Maior 1805—1807.

Ioan Barna 1806—1808.

Sam. Grama 1806—7.

Avram Dobra 1808—1810.

Ioan Seușan 1809.

Nic. Bozsi 1809.

Teod. Coșocneanu 1809.

Sim. Silvași 1810.

At. Tohati 1811.

Georgiu Bob 1811.

(Va urma)

Informațiuni.

Dela teatru. Aseară s'a dat reprezentație extraordinară în beneficiul distinsei artiste Iosfine Makesch, atât de iubită publicului sibian. S'a jucat opereta Forcinetti (de Hermann Zumpé), o piesă drăguță. D-na Makesch — alături de soțul d-sale de Del Zop — a fost eroina serei. I-s'a făcut ovații entusiaste, i-s'a dat mulțime de daruri (cadouri, buchete, coșuri cu flori etc.) și era mereu rechemată la scenă. A fost un adevărat triumf, dar și — meritat.

Rolurile s'au jucat bine. Forța a fost d-na Makesch și dl Del Zop, care pe scenă — ca și în realitate — prezentau o minunată păreche de soți iubitori și dragălași.

Moartea lui Flechtenmacher. Bătrânul și talentat compozitor musical, Flechtenmacher, a încetat din viață Mercuria trecută în București.

Decedatul a adus mari servicii artei musicale române, punând pe note cele mai frumoase poezii patriotice ale lui Alexandri, Bolintineanu, Crllova etc.

Activitatea lui musicală-artistică datează din timpul renașterii naționale a Românilor, contribuind foarte mult prin compozițiile sale la dezvoltarea patriotismului și a gustului musical.

Toate compozițiile sale sînt poporale și azi, nu numai în România, dar și în Transilvania și Bucovina.

Flechtenmacher a murit în miserie și va fi înmormîntat pe speșele statului.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Duminecă, 13 Febr. n.

La 3 ore d. a.:

Comtesse Guckerl.

Comedie în 3 acte, de Schönthan și Koppel-Eltfeld.

La 7 ore seara:

Der Meineidbauer.

Piesă populară cu cântări în 3 acte, de L. Awhengruber.

Luni, 14 Febr. n.

Primul debut al d-lui Fritz Albin, dela Carl-Theater din Viena.

Der Hüttenbesitzer.

Comedie în 4 acte, de G. Ohnet.

Începutul la 7 ore seara.

Mulțumită publică

domnului Franz Wilhelm, farmacist în Neunkirchen, Austria-de-jos, inventatorul theei de curățirea sîngelui antireumatic și anti-artritic. Curățitor de sînge pentru podagră și reumatism.

Dacă pășesc în publicitate, o fac pentru-că mai înainte îmi țin de datorie a exprima d-lui Wilhelm, farmacist în Neunkirchen, cea mai sinceră mulțumită, pentru serviciile, ce m'le-a făcut thea sa curățitoare de sînge în durerile mele reumatice, și apoi a face atenți și pe alții, cari sufer de această boală, asupra acestei thee excelente. Nu sînt în stare a descrie durerile ce m'au torturat în decurs de 8 ani, la orice schimbare de timp, de cari nici medicini, nici folosirea băilor de pucioasă din Baden lângă Viena, nu m'au putut scăpa. Mă tăvăleam în pat nopți întregi fără somn, apetitul îmi scădea văzînd, proștișiam rău și întreagă puterea corporală îmi scădea. După o folosire de 4 săptămîni a numitei thee, nu numai am scăpat cu totul de dureri, și sînt liberă și acum după-ce nu o mai folosesc de 6 săptămîni, dar întreagă starea sănătății mi-s'a îmbunătățit. Sînt conșină, că fiecare, care va lua refugiu la această thee contra acestor fel de boale, va binecînta ca mine pe inventatorul aceleia, dl Franz Wilhelm.

Cu distinsă stimă:

contesa Butschin-Streitfeld,

soție de vice-colonel.

Deposît en gros în Sibiu la domni: Franz Jahn, J. B. Misselbacher sen., F. A. Reissenberger și farmacia J. C. Molnar. [2065] 9—12

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressenandt.

Cassa de păstrare societate pe acții din Sasca-montană (Szászabánya).

CONVOCARE.

P. t. domnii acționari ai „Cassei de păstrare societate pe acții” din Sasca-montană se convoacă la a

II-a adunare generală ordinară,

care se va țină în Sasca-montană, Sâmbătă, la 26 Februarie st. n. 1898, la 10 ore a. m., în localul institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunei despre agendele societății pe al doilea an de gestiune, și subțernerea bilanțului.
 2. Raportul inspecțiunei.
 3. Stabilirea bilanțului și votarea absolutului pentru direcțiune și inspecțiune.
 4. Propunerea direcțiunei și decidera asupra împărțirii profitului curat.
 5. Alegerea inspecțiunei (§. 46 din statute).
 6. Alegerea alor 5 (cinci) membri în comitet ca consilieri ai direcțiunei, în sensul §-lui 41 din statute.
 7. Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.
 8. Eventuale propuneri.
- Se atrage atențiunea domnilor acționari, că bilanțul censurat și aprobat de către inspecțiune este pus spre vederea publică din partea direcțiunei în cancelaria institutului (conform §-lui 52 alinia 3 din statute).

Din ședința consiliului comun ținută în Sasca-montană, la 20 Ianuarie 1898.

[467] 8—3

Direcțiunea.

Încheierea socoților

a »Cassei de păstrare societate pe acții» din Sasca-montană pe anul 1897.

Activa.	Contul bilanțului.		Pasiva.		
Cassa în numărar	2586	38	Capital de acții 25.000 fl.		
Cambii escomptate	45022	—	rate vîrsate	22934	44
Împrumut hipotecar	21442	—	Fond de rezervă	2459	56
Mobilier	fl. 509.86		Fond de garanță	500	—
după amortisare de	n 59.86	450	Depuneri spre fructificare	17269	58
Diverse debitori		17 42	Reescompt	23362	—
			Interese transitoare	539	88
			Profit curat	2452	34

Debit.	Contul profit și pierdere.		Credit.	
Interese după depuneri capitalizate	fl. 520.08		Interese de escompt	fl. 2790.46
Interese după depuneri ridicate	n 16.96		Interese dela împrumut	
Interese de reescompt	n 950.95	1487 99	hipotecar	n 1545.44
Contribuțiune după interese capitalizate	fl. 52.01		Interese de întârziare	n 41.81
Contrib. după interese ridicate	n 1.69		Inter. dela depuneri proprii	n 1.98
Contrib. erarială și comunală	n 206.05	259 75	Provisiuni	
Spese de manipulare	fl. 72.41		Taxa de înscriere	
Spese de călătorie	n 20.—			
Tipărituri și registre	n 306.16			
Salare	n 545.—			
Porto	n 86.71			
Anunțuri	n 14.21			
Chirie	n 40.—	1534 49		
Competință de timbru	n 2 95			
Amortisare din mobilier	n 59 86			
Remunerăriune	n 100 —			
Profit curat	n 2457 34			
		5897 88		
				5897 88

Sasca-montană, la 31 Decemvrie 1897.

K. Radits m. p.,
director executiv.

George Terzen m. p.,
comptabil.

Direcțiunea:

Ilia Trăllă m. p. S. Waluzan m. p. Simion Vițian m. p. Maxim Iucu m. p.
Ioan Murgu m. p. Nicolae Mircea m. p.

Conturile prezente, confruntându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat exacte.

Inspecciunea:

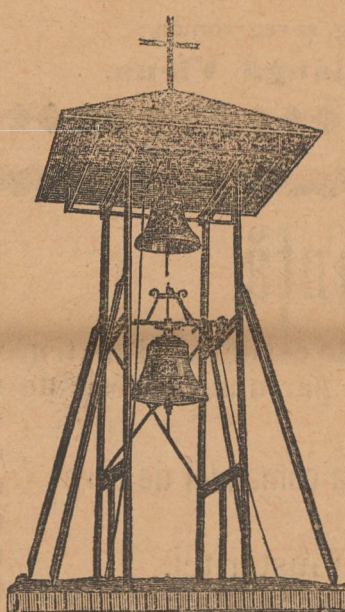
Alexandru Alexandrovits m. p., președinte. Gabriel Popovits m. p. Ioan Stoian m. p.
Pavel Vițian m. p. Hedwig Kokesch m. p. Petru Bugarin m. p. Teodor Ilana m. p.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fer pentru clopote

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric,

[785] 26—26



se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori-ce parte, îndată-ce clopoțele sînt bătute de o lăture prin ceea-ce sînt mîntuite de crepare.

Cu deosebire recomand

✦ clopote patentate găurite ✦

de mine inventate și mai de multe-ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decît clopoțele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

La expozițiunea millenară în Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare millenară.

Preș-curenturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Mătăsa de mirese 65 cr.

(BRAUT-SEIDE)

până la 14 fl. 65 cr. metru — din fabricile mele proprii —

precum și mătasă Henneberg, neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vârgată, caré, Damaste etc. (cam 240 dif. rite calități și 2000 diferite colori și desennuri etc.

Pentru haine și blouse din fabrică. Privăților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[235] 5-50

(In Elveția porto postal e dublu).

Fabricile de mătasă ale lui G. Henneberg în Zürich,
(liferant de curte c. și r.)

Adese-ori premiat.

Pivnița Mönchhof

cu renume din anul 1884 cu ocazia marilor sărbări populare în amintirea migrațiunei Sașilor înainte de șapte sute de ani

oferă

bune vinuri de masă ardelenesti și de Magyarad:

Vin nou	32 cr.
Vin bun de masă ardelenesc	40 "
Rhein-Risling din pivnițele baronului Szentkereszty	46 "
Pinotgris	70 "
Mädchentraube, dela Elajel din 1889	70 "
Bika-vér ales, roșu	80 "
Oporto din pivnița baronului Szentkereszty	80 "
Transport din străinătate	60 "
Transport din Ardeal	1 fl. 20 "
Malaga spaniol veritabil, foarte fin	80 "
	2 fl. — "

Mai departe toate soiurile vin de sticle din țeară și străinătate. Afară de casă costă cel de 40 numai 36 cr.

Venzătorii în oraș și mai ales la țeară capătă cu preț moderat. [2565] 16-18

Bun oțet de vin pro litru 30 cr.

Ludwig Fronius, negustor de vinuri, Sibiu.

Adese-ori premiat.

Oroloage de buzunar dela 2 fl. în sus.

Iuliu Erős,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 3.

Edificiul „Transilvaniei“.

Toate soiurile de oroloage, giuvaere, articole de aur și argint, tot felul de producțiuni ale

Aurăriei și argintăriei

Oroloage de argint pentru domni și dame	de fl. 4.50
Oroloage de aur pentru dame, cu lanț	12.—
Lanțuri de argint pentru oroloage și de gât	1.—
Inele de aur și inele pentru logodnă	2.50
Braslete și broșuri de argint	1.—
Cercei și cruciulițe de aur	2.—
Utensilii de argint pentru mâncare, 6 bucăți în etui	5.—

Fiecare bucată e probată de oficiul pentru probele de metale și provăzută în semn de veritabilitate cu marcă, afară de aceea dau garanție în scris. În așteptarea de numeroase binevoitoare comande, semnez

[2794] 13-58

Iuliu Erős.

Pentru oroloage nouă și reparații, garanță onorabilă de 2 ani.

Lupe, ochilari, lornete pentru teatru.

4 medalii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Prafurile Korneuburg pentru nutirea vitelor ale lui Kwizda.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 43 de ani se întrebuințează în cele mai multe grajduri, la lipsa de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui și augmentarea laptelui dela vaci.

Prețul unei cutii 1/2 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate apotecile și drogueriile. [1181] 81-40

Depositor principal

Franz Joh. Kwizda,

furnizor de curte ces. reg. și reg. român.

Apotecar de cere, Korneuburg, lângă Viena.

Este de importanță

a atrage de nou atențiunea, din prilejul sezonului de carnaval și teatru, că recunoscut cele mai bune pudre, pomăduri, parfumuri, fere de ars perul, perii de dinți, etc. se capătă la

Parfumeria Meltzer, strada Cisnădiei, casa comandei de corp

Daniel Meltzer jun., strada Gușteriței.

Trimiterea prin postă se face cu discrețiune.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Pentru

Domni:

Cămeși de bal
Cravate de bal
Mănuși de bal;

Dame:

Stofe de bal
Evantaiuri de bal
Mănuși de bal
Antreuri de bal;

Mirese:

Trusouri,
Albituri de purtat,
de pat și de masă
solid lucrate

[318] 5-6

JULIUS WERMESCHER,
Sibiu,
Piața-mare — Str. Cisnădiei.

Pășunat.

Comunitatea bisericească ev. din Slimnic (Stolzenburg) dă în avândă pe un an, Duminecă, la 13 Febr. n. înainte de amiază, lunca și dumbrava sa, de cam 420 jugere, ce se află în hotarul Baiei (B. Il-Baia) și e bun ca loc de pășunat.

Prețul de strigare 1000 fl.

Vadiu 10% ori obligațiune.

Informațiuni mai de-a-proape de parochia. [488] 2-2

Ascuțitor!

Reintors din călătoria mea prin Germania, aduc la cunoștință p. t. publicului, că m'am stabilit aici ca ascuțitor (Schleifer) și mă rog a mă onora cu încrederea d-voastră. [482] 1-3

Eduard Kluge,

ascuțitor,

Strada Cisnădiei nr. 43.

De vânzare.

Mai mult vin bun de masă din 1896 se vinde din mână liberă cu preț foarte moderat.

Informațiuni mai de-a-proape de administrațiunea „Tribunei“. [470] 3-4

Atelierul fotografic-artistic.

Cele mai excelente prestațiuni cu prețuri moderate, pentru fotografiări singuratic, în grup, costume de ori-ce fel, precum și draguțe fotografii de copii etc. [2748] 6-32

Atelierul fotografic-artistic:

Wilhelm Mann,

Piața-mare nr. 19.

Tinerilor și bătrânilor

li-se recomandă spre studiere scrierea consilierului în medicină apărută în edițiune nouă și augmentată

Sistemul nervos

și sexual turburat

precum și vindecarea radicală a acestuia.

Se trimite sub plic pentru 60 cr. în marce postale. [478] 51-52

Curt Röber, Braunschweig.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare.

Călindarul „Lumea Ilustrată“

pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr.)



Vestite
Sămânțuri de flori și legumi
ale lui

Mauthner

in
pachete închise, legal garantate
cu marca de apărare improprietară

„Ursul“

se pot căpăta în toate

băcăniile și ferăriile
mai mari. [377] 7-17

NB. Numai pentru pachetele închise, provăzute cu figura ursului și signate cu numele Mauthner, cum arată figura alăturată, la firma Edmund Mauthner în Budapesta, strada Andrássy 23, garanție deplină pentru sămânțuri proaspete și veritabile.

O sută
de mii de familii
beau cu
predilecție zilnic



Tratat de Trăscăscă

Kathreiner cafea de maltă Kneipp

Libera de substanțele stricicioase sănătății ale cafelei de boare, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp are totuși aroma și plăcutul gust al aceleia. Provocătoare de apetit, ușor mistuibilă, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp s'a dovedit dela de ani ca deopotrivă pentru adulți ca și pentru copii. Excelent adăos la cafeau de boare, precum și cel mai recomandat înlocuitor al aceleia. Din punct de vedere al sănătății și al economiei veritabilul „Kathreiner“ n'ar trebui să lipsească din nimeni o casă san familie.

A se păzi de imitațiunile mai puțin valoroase.

[18] 5-12

Fabricat recunoscut de primul rang.

Mașini de sămănat de construcția cea mai nouă,

tot felul de mașini de trierat, de ales, cu sistem de umplut sacii, cari pe lângă lucru bun se disting prin mers foarte ușor, apoi tot felul de alte mașini agricole și unelte economice. [886] 3-3

Anton Reissenzahn,

fabrică de mașini agricole,

Budapesta, VI., strada Eötvös nr. 38.

Împreună cu mare turnătorie de fer și metal în care se produce fer de faurit și oțel vârsat după modele proprii și străine și se livrează foarte ieftin.

Cu liste de prețuri și explicații de specialiști servesc la dorință gratis.

Se caută reprezentanți solizi.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.